

**MILAN
LASICA**

DOPISY

satirická novela

EMILOVI

Přeložil Rostislav Černý
Ilustrace Miroslav Barták

Copyright © Milan Lasica, 2012
Translation © Rostislav Černý, 2012
Illustrations © Miroslav Barták, 2012
ISBN 978-80-7335-357-5

DOPISY EMILOVI

MILÝ PŘÍTELI,

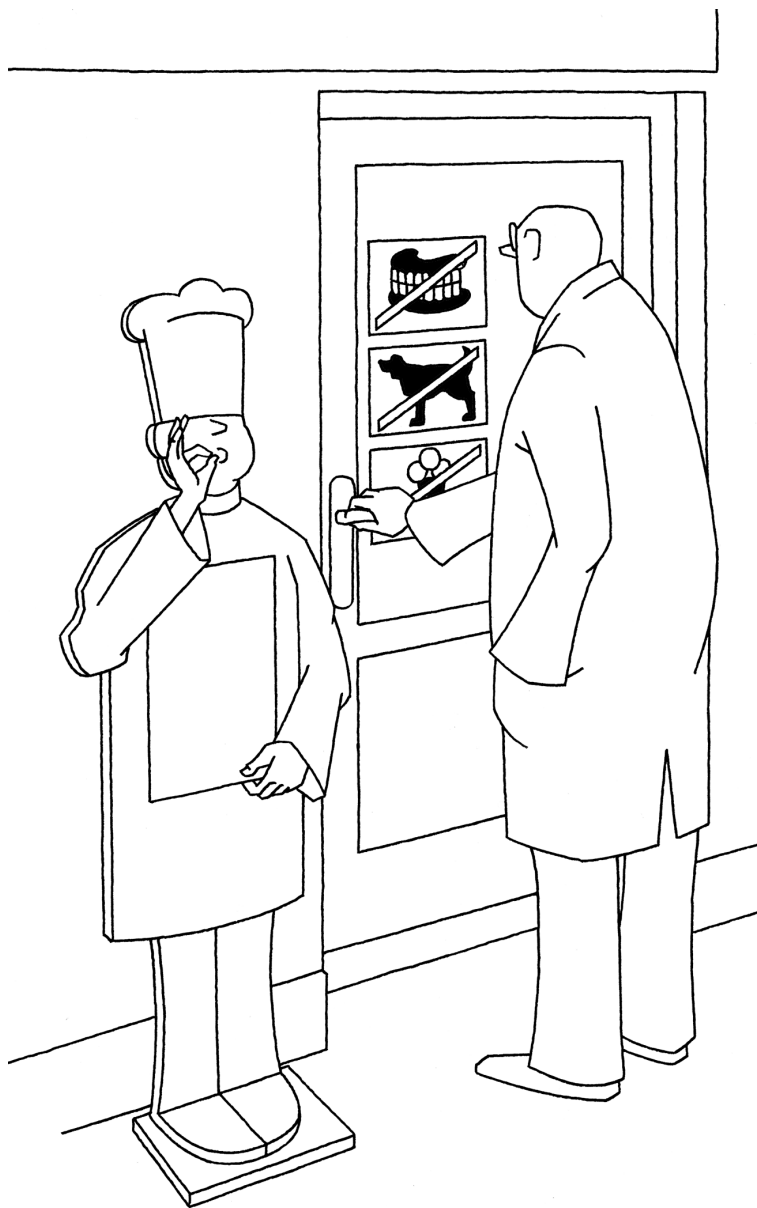
posílám ti co nejsrdečnější pozdrav z domova důchodců, kam jsem teď po osmdesátce nastoupil. Ne, že by to bylo jediné východisko, mohl jsem klidně dál bydlet ve svojí garsonce v centru, ale trochu mě trápila samota. Přátelé, například i ty, jsou daleko, a vést staromládenecký život je poměrně fádní. Vždycky jsem se rád pohyboval v kolektivu, jistě si pamatuješ, jak nám bylo veselo na Trati mládeže, moc jsme tam toho nepostavili, ale o to víc jsme se bavili. Dodneška mě mrzí, že jsem nedotáhl do konce svůj románek s Martou, myslím, že jsme se k sobě hodili. Marta byla šikovná, sportovně založená a taky dobře vychovaná. Asi proto jí tolik vadilo, že jsem ji chtěl přerýznout pod tribunou během prvomájového průvodu. Já to nepovažoval za nic výjimečného, ale Marty se to nějak dotklo a bylo po vztahu. Zmiňuju se o ní taky proto, představ si tu ironii osudu, ona už totiž delší čas taky bydlí v našem starobinci. Když mě uviděla v jídelně, ukázala na mě prstem, vykřikla: Sexuální maniak! a vyběhla ven. Myslel jsem si, že takový začátek mě v očích ostatních obyvatelk našeho ústavu znemožní, ale stal se pravý opak, zájem důchodkyň o mě je čím dál větší. Před dveřmi svého pokoje nacházím různé pozornosti, někdy třeba i květiny z místní zahrady. Předevčírem jsem pod rohožkou našel zastrčený lístek. Stálo na něm: Jestli máš čas a chuť, přijď na pokoj č. 27. Když jsem se informoval u svého souseda, kdo bydlí na sedmadvacítce, rozhodl jsem se, že pozvání nepřijmu. Mám přece svou hrdost. Bydlí tam naše bývalá kádruvačka, která mě v devětašedesátém chtěla vyhodit ze strany. Nepodařilo

se jí to, měli jsme na okrese Joža, a ten mě zachránil. Potom vyhodili ji, protože kradla ve Vídni v samoobsluze, ale to ji neomlouvá. Některé věci se prostě nedají zapomenout. Víš, že jsem nikdy nebyl fanatický komunista, byl jsem ve straně jen tak, protože to bylo v módě, ale kdyby mě vykopli, tak to by byl průser. Existenční i lidský. Protože jsem se nezměnil a mám dost sil, založil jsem tady v našem domově kulturní úderku. Na začátku velký zájem nebyl, ale po té příhodě v jídelně zájem vzrostl. Hlásila se hlavně děvčata. Děvčata - to je trochu silný výraz, ale když je tak oslovím, dělá jim to dobře. Nacvičujeme teď estrádní program pod názvem „Staré, leč bujaré.“ Zpíváme oblíbené šlágry z padesátých let a k tomu pár budovatelských písní. Holky zpívají, já je doprovázím na harmoniku, to je ta, kterou jsem ukradl tomu Bulharovi, když jsme byli na festivalu v Sofii, vždyť víš. Jinak se mám dobře, všechno je v pořádku, až na problémy s močením, ale to je tady běžné a nepřipisuje se tomu zvláštní význam. O hodně nepříjemnější je, že jsem tady na tanečním večírku přišel o peněženku. Měl jsem ji v zadní kapse a moc dobře si pamatuju, s kým jsem tancoval. Jenomže to je velice choulostivá záležitost a ty mě znáš, nechci rozbíjet kolektiv. Už musím končit, za chvíli nám zapnou televizi, a tak chci chytit dobrýho fleka. Až půjdeš kolem, tak se zastav.

Tvůj kamarád Miro

AHOJ EMILE,

u nás ve starobinci nic nového. Ženský po mně pořád jedou. Přípravují na mě všelijaké nástrahy a pasti. Musím unikat. Tuhle jsem jel výtahem (máme tu výtah!), a zničehonic vypnuli proud. Měl jsem s sebou mobil, tak jsem zavolał správci, aby nahlásil v elektrárně, že je výpadek a že já jsem ve výtahu. Správce zamumlal „ta Matulajová“ a položil to. Za chvilku se výtah rozjel. Když jsem vystoupil, správce stál před výtahem a řekl mi, abych řekl Matulajové, ať mi to už nedělá. Buďto ji zpacifikujte, řekl správce, anebo se s ní ožeňte. Tak vyšlo najevo, že mě chce Matulajová sbalit. Mně to bylo podezřelé už dřív, protože si v jídelně pořád přisedávala blíž a blíž k mému stolu. Dokonce když jednou šla okolo s obědem, upadl jí přesně vedle mě na zem kapesník. Všiml jsem si toho, ale dělal jsem, jako by nic, protože kapesník byl použitý, takže jsem to nepovažoval za znamení. Ale jak se ukázalo, znamení to bylo, protože o dva dny později, když šla v jídelně kolem mě, upadla Matulajová i s podnosem, na kterém měla polívku, hlavní jídlo a moučník. Polívka byla zeleninová, hlavní jídlo byl smažený květák a moučník si nepamatuju. Pomohl jsem jí vstát a přitom mi pošeptala: To se nemuselo stát, kdybyste si všiml toho kapesníku předevcírem. Nevěděl jsem, co na to říct, a ještě k tomu jsem měl plnou pusu. Tak jsem radši mlčel. Mimochodem, víš, že nejsem žádný filozof, ale přece jenom mám jakés takés životní zkušenosti. Když jsem se minule zamyslel, co že mě vlastně život naučil, přišel jsem na takovouhle větu: Když nemáš co říct, neříkej nic. Já vím, zní to dost jednoduše, ale věř mi, není tak lehký řídit se v životě

touto pravdou. Kdyby to lidi dokázali, bylo by na světě nejen veseleji, ale i víc ticha. Jak jsem naznačil, s Matulajovou už na to mám zadělané a stačilo by kývnout prstem. Ale nechci riskovat, musím si ji nejdřív oťuknout. A vůbec, na co by mi teď byl nějaký vážnější vztah, řekni?! Když jsem to vydržel až doteď, tak to těch pár roků ještě vydržím. Radši než Matulajový se budu věnovat naší rozrůstající se kulturní úderce, ve které je Matulajová taky, takže kontakt neztrácím. Nacvičujeme teď voiceband, nevím, jestli ti to něco říká, je to recitování spojené s brumendem. Co je brumendo, to určitě víš. Skupina mužských basů a barytonů začne brumendovat v daném tempu a do toho vstupují soprány a alty, tedy ženské hlasy, no a najednou zazní výkřik: Mor ho! Brumendo zesílí a mužský hlas pokračuje naléhavě: Mor ho, detvo můjho rodu! No a potom zase sborově: Mor ho, mor ho, mor! Zatím to máme nacvičené jen sem, ale je to efektní a bude se to hodit na nějaké výročí. Emile, končím, jestli budeš mít cestu kolem, zastav se. Mimochodem tu Martu, co jsem chtěl přefíknout pod prvomájovou tribunou v padesátém prvním, jsme včera pochovali. Měla pěkný pohřeb.

Tvůj Miro

AHOJ EMILE,

zas ti píšu. Jednak proto, že momentálně nemám co dělat, protože společenskou místnost v našem domově teď malují, a taky proto, že jsi pěkná kurva. Minulý týden tě viděli nastupovat do autobusu před městským úřadem, to znamená, že jsi byl tady nedaleko a vykašlal ses na mě. Jistě, budeš mi vykládat, že jsi měl hrozně naspěch, a to ti taky věřím, protože pořád ještě zařezáváš na pracovním úřadě. Já to chápu, potřebujou výpomoc, zvláště teď, když je pracovních příležitostí čím dál méně, ale i tak, mohl jsi se stavit aspoň na chvíli, nebo aspoň brnknout na mobil, měl bych radost. Zašli bysme si na skleničku naproti do bistra Adaggio, mají tam prvotřídní becherovku, nějakou speciální přímo z Karlových Varů. Jinak, řeknu ti, je to sranda ty Karlovy Vary. Kdysi za starého režimu tam měli Rusové vyhrazený jeden hotel, tuším Imperial, a tam řádili i potom, když sem přijeli na tancích. No a teď mají Karlovy Vary celé i bez tanků. Takový je dneska svět. Nevyznáš se v tom. U nás Rusové nejsou, ale my zas nemáme Karlovy Vary. Piešťany jim asi nevoní. No, kdo ví, jestli je v Piešťanech pořád ještě tolik Arabů jako kdysi. Prý se jim tam líbilo taky proto, že v Piešťanech jsou normální stromy a oni v Arabsku mají jen takový zákrsky. Zákrsky jsou na prd. Za zákrsek se nemůžeš ani schovat, když je potřeba. A zvláště, když jsi Arab, ty jsou totiž většinou tlustý a ještě k tomu v bílém, takže jsou vidět i potmě. Tuhle se tu zastavil Dodo Garaj, pamatuješ se na něho, byl ředitelem dívčího internátu v Bernolákově, ale potom ho vyhlili za zneužívání funkce. No to bych rád věděl, jak Dodo

mohl zneužívat funkci, vždyť jsme o něm všichni věděli, že je impotent. Asi v tom byla nějaká politika nebo co, protože Dodo, asi si pamatuješ, se ocitl na těch Cibulkových seznamech, ale on rozhlašuje, že spolupráci jen podepsal a nikomu neublížil. Jenomže já vím, že kvůli němu vyletěl z podniku nějaký inženýr Fábry za to, že se na zájezdě v Jugošce setkal se svým bratrancem, který emigroval do Západního Německa. Dodo byl vedoucí toho zájezdu a nahlásil to. Jenže nahlašovat, to měl přikázaný, protože byl vedoucí, takže já bych mu to zas tak nezazlíval. Pravda, kdybych byl na místě inženýra Fábryho, tak bych Doda nakopal do zadku. Ale v podstatě něco takového neschvaluju, protože představ si, kdybysme se všichni, co na někoho něco máme, začali kopat do zadku, tak bysme celých těch dvacet roků, co máme za sebou, nestihli dělat vůbec nic jiného. Například tady ve starobinci žije jistý Katriňák, který byl ještě v listopadu v osmdesátém devátém v ústředním výboru strany. Měl prý krásnou vilu ve Stupavě, ale děti mu ji zabavily a šouply ho sem. Tu vilu prý získal po nějakém emigrantovi za symbolickou cenu. To bych doopravdy rád věděl, jaká je to cena, když je symbolická. Nejspíš to dostal zadarmo. Takže může být ještě rád, že je tady. Já proti němu nic nemám, zdravíme se. Já „dobrý den“, on „čest“. Nedokáže si odvyknout. Musím už končit, protože jdeme společně do kostela jako každou neděli. Katriňák jde taky.

Ahoj, ozvi se.

Miro

ČAU EMILE,

promiň, že tě zdravím takhle moderně, ale tenhle pozdrav se už ujal i tady u nás v domově důchodců. Už nikdo nezdraví ahoj, nazdar nebo servus. Každý zdraví čau. Aspoň tak se omlazujeme, když už to jinak nejde. Každé úterý máme povinnou lékařskou prohlídku, která vypadá tak, že se nás doktorka zeptá, jestli se cítíme dobře. A když řekneme, že se úplně dobře necítíme, předepíše nám aspirin a řekne, že to přejde. Hlavně si máme zachovat veselou mysl. To je fakt dobrá rada, veselá mysl to je to, co člověk opravdu potřebuje. Problém je ovšem v tom, že u nás ve starobinci všichni nadávaj a jako správní důchodci jsou takzvaně celoplošně narsaní. Na všechno. Na počasí, na ceny, na stravu, na televizi, jeden na druhýho. Projevuje se to kromě jiného i v tom, že na pravidelných schůzkách, kde vedení starobince přijímá naše připomínky a návrhy a potom se o tom diskutuje, nikdo s ničím nesouhlasí. Katriňák, ten co pořád zdraví „čest“, byl například minule proti tomu, aby mu opravili splachování na WC. Řekl, že on si do svého hajzlu, teď ho cituju, nikoho cizího pouštět nebude, protože nemá zájem, aby mu tam namontovali odposlouchávací zařízení. Asi si vzpomněl na staré časy, když byl v ústředním výboru strany a měl na starosti bezpečnostní složky. Tehdy si ani na záchodě nemohl být nikdo jistý, ale teď bych opravdu rád věděl, co by se tak mohli dozvědět, kdyby ho odposlouchávali. A ještě k tomu na hajzlu. Asi by se dozvěděli prd. To má logiku, žejo? Občas si s Katriňákem promluvím, i když není moc mluvný, ale minule jsem ho pozval do toho bistra Adaggio naproti a po

třech borovičkách se mu rozvázal jazyk. Začal mi vysvětlovat, proč komunismus padl, že to prý zavinila Praha, protože nechtěli pustit k veslu Slováky. Když jsem mu řekl, že u hlavního vesla byli Husák s Biřákem, řekl, že o tom se dá pochybovat, jestli vůbec o něčem rozhodovali, anebo jestli tam byli jenom tak, aby se neřeklo. Po šesté borovičce se rozbrečel. Musel jsem ho domů skoro odnést a cestou pořád vykřikoval: Slovenskó! Je to sice bývalý komunista, ale teď opravdu velký národovec, a jistě bude mít radost, až vystřízliví a dozví se, že ve školách budou v pondělí ráno pouštět žákům hymnu. On by určitě přivítal i Internacionálu, ale cítí, že to už se těžko vrátí. U té hymny mě překvapilo, že navrhovatelé uvedli v této věci jako náš vzor Spojené státy, že našli na těch zasných Američanech taky něco dobrého. Protože doteď jsme se krmili jenom těma jejich hamburgerama a hot dogy, které si můžou strčit víš kam. Mimochodem, nedávno jsme si tady dělali klobásy – znáš to, trochu hovézího, trochu vepřového, aby nebyly suché, a k tomu všelijaké příchuťové koření. Za chvíli budou vyuzené, máme známého řezníka, tak ti pošlu na ochutnání. Zítra budeme mít schůzi osazenstva a chystám se tam navrhnout, aby i u nás ve starobinci pouštěli každé pondělí ráno hymnu. A taky při jiných závažných příležitostech. Například když má někdo narozeniny anebo když někdo umře. Bylo by to hned takové slavnostnější. Co říkáš? Aspoň napiš.

Miro

EMILE,

neumíš si představit, jakou mám radost. Společenská místnost u nás v domově seniorů je zase oukej, jak se dneska říká. Zpočátku mi to trochu vadilo – oukej mi připomínalo hokej, ale nakonec jsem si zvykl a připouštím, že je to stručnější, když řekneš oukej, než kdybys řekl, je to v pořádku. Oukej je o tři slabiky kratší a v dnešní rychlé a upachtěné době se to víc hodí. Získáš tři slabiky k dobru, a jak s nimi naložíš, to už je tvoje věc. Když jsme byli mladí, nepřicházelo v úvahu, abychom používali oukej. To už spíš někteří říkali charašo. A když jsem byl na vojně, náš velitel roty říkal místo děkuji spasiba. Asi mu jako vojákovi připadalo nemístné děkovat. Spasiba znělo exoticky a hlavně, bylo politicky nezávadné. Ještě jsme tam měli jednoho praporčíka, který nám přednášel základy pořadového výcviku, a vždycky když něco dovysvětlil, tak se nás zeptal: Nu, paňáli? Jako jestli jsme rozuměli. A my museli vždycky sborově odpovídat: Da, paňáli. Po srpnu šedesát osm ho prý dodrbali a vyhodili z armády i ze strany, protože když přijeli do jeho kasáren Rusové, ožral se a šel proti nim polonahý a vykřikoval: Akamžité idítě damój! Paňáli? Dá se říct, že doplatil na to, že uměl rusky. Ale to jsem odbočil. Začal jsem o té společenské místnosti, která už je zase oukej, tedy vymalovaná a dokonce tam jsou nová okna, jak se jim říká... Teď si nevzpomenu, ale ty to určitě víš, tak mi to napiš, jestli mi budeš psát, protože se tady stydím na to ptát, tady je člověk, který něco neví nebo zapomene, hned každému pro smích. Přitom i oni zapomínají a všechno popletou. Nedávno se mě jedna bába z druhého bloku při

obědě ptala, jestli nevím, kdy vysílají v televizi Super stár. Já se jí zeptal, co to je, a ona řekla, že ještě neví, ale že to asi bude o starých lidech, jak mezi sebou soutěží, a že to chce vidět. Ta stará..., víš co, nechci psát, co si o ní doopravdy myslím, a tak používám pomocné – víš co. Nechci to napsat naplno, protože, nebudeš tomu věřit, tady se otevírají dopisy. Kdo dostane dopis, má ho na vrátnici, říkají tomu vznešeně recepce, ale je to klasická vrátnice. Vrátný, bývá to normálně nějaký starý kozel, je tu ze všech nejmladší. No a on ze zvědavosti otevírá dopisy, a potom má takové všelijaké poznámky. A tak když někomu napíšeš, tak to můžeš nechat u něj, a on to dá poštačce. Ale napřed si to přečte. Minule když jsem ti psal, že Katriňák stále zdraví čest, tak když jsem šel okolo vrátnice, zavolal na mě „čest!“ a nahlas se chechtal. Ještě k tomu Katriňákovi... Včera mi na chodbě pošeptal, abych k němu přišel. Tak jsem přišel a on mi ani nenabídl židli, ale ptal se, jestli půjdu volit a jestli si uvědomuju, že nemusím, protože na to mám právo. Já jsem mu řekl, že půjdu, i když nemusím, když jsem už za starých časů volil, protože jsem musel. Síla zvyku, řekl jsem. Urazil se a už se se mnou nebalví. Minule jsem přišel ke svým dveřím a bylo tam nachcáno. Hlasitě jsem zaklel a z Katriňákova pokoje se ozval ďábelský řehot. Takhle žijeme, volby nevolby.

Měj se,

Miro

EMILE,

děkuji ti za velikonoční pozdrav, i když jsi mi ho poslal trochu předčasně, protože do Velikonoc zbývá ještě pár dní, ale i tak mě potěšilo, že sis na mě vzpomněl, jenom nechápu, proč jsi poslal pohlednici s nápisem Veselé velikonoční vejce! Nevím, jak to dopadne u nás ve starobinci, myslím, že naše děvčata očekávají důkladné vyšlehání a taky něco napečou, teda ty ženské, které nemají na Velikonoce kam jít, protože pro ostatní si přijedou děti a odvezou je na pár dní k sobě. Já osobně se nikam nechystám, protože nemám kam, ale šlehání a polívání mě nezajímá, naposledy jsem byl šlehat, když mi bylo dvanáct, a tak jsem se opil, že jsem potom byl týden nemocný, a otec se mi smál a každé ráno se mě ptal, jestli si dám rum nebo slivovici. Jen co to vyslovil, hned se mi zas udělalo zle. Po té události jsem dlouho nepil, začal jsem až na vojně, tam se tomu nedalo vyhnout, tam pili všichni a nejmíc chlatal náš velitel roty. Jednou pili v jeho kanceláři až do rána a ráno nečekaně přikvačil do kasáren nějaký generál na takzvanou namátkovou kontrolu, nastoupili jsme na buzerplac, generál nás pozdravil Nazdar súdruhovia! a náš rotný odpověděl Na zdraví, soudruhu generále! Přeložili ho někam, nikdo nevěděl kam, a už jsme o něm nikdy neslyšeli. Emile, představ si, co se stalo minulý týden. Měli jsme celozávodní schůzi, co to melu, vidíš, síla zvyku, zkrátka měli jsme schůzi, máme ji jednou měsíčně, a tam se nás ptají, jaké že máme připomínky a návrhy. Připomínek bylo neúřekom, tohle slovo jsem ještě v životě nepoužil, ale napsané se mi docela líbí, většinou byly stížnosti na malé důchody, protože většina

osazenstva nechápe, že důchody nejsou v kompetenci (i tohle je fajn slovo) správy starobince. Kromě toho si Katriňák stěžoval, že si nahlas pouštím rádio, přičemž já rádio vůbec nemám, on tomu ale nevěří. Čabajová zase navrhovala, abychom víc tancovali, protože je to prý zdravé na klouby. Nic proti tomu, i když já nejsem bůhvíjaký tanečník, naposledy jsem tancoval na plese okresního výboru KSČ v našem kulturním domě, ale to taky jenom proto, že mi můj tehdejší šéf nařídil, abych vzal na tango jeho ženu, že on si mezi tím v bufetu něco dá. Tak jsem s ní tancoval celý večer, až tak do dvou do rána, kdy jsme šéfa naložili do služebního auta, které ho odvezlo domů. Jeho žena chtěla ještě tancovat, ale já jsem se vymluvil, že si musím odskočit, a zdrhl jsem. Prý běhala ještě hodinu po budově a křičela: Súdruh Miro! Súdruh Miro, pod' si skočit! Promiň, odbočil jsem. No, a na té schůzi navrhl správce, abychom náš ústav, tak to nazval, nenazývali starobinec, ale hospic. Mně osobně je to jedno, jak se to jmenuje, protože výsledek je stejný, ale takovou kravinu, že hospic, to jsem teda ještě neslyšel. Kdybys věděl, co to znamená, tak mi napiš. Musím už končit, protože mi Katriňák zase bouchá na zeď a řve ticho! Minule přestal, až když jsem začal zpívat z plných plic Píseň práce. Měj se a nezapomeň na mě.

Miro

MILÝ EMILE,

teď se podrž, protože padneš na zadek, když ti prozradím, co se stalo. Už je to delší dobu, co se kolem mě začala motat nějaká Pikulíková z bloku C. Občas jsem ji viděl na obědě, občas jsem ji potkal v parku, seděla na lavičce, a když jsem šel okolo, neřekla nic, jen se tak mile usmívala, vypadalo to, jako bychom se už někdy potkali, a že já se jako nepamatuju a ona mi to nechce připomínat, ale čeká, že si vzpomenu. Tak jsem se rozhodl, že se jí přímo zeptám, třeba si mě s někým plete, vždyť víš, jak si mě pletli s tím hercem, myslím, že se jmenoval Lasica nebo tak nějak, zapomínám jména, kdysi byl dost známý, ale teď nevím, co s ním je, možná už umřel, ale to by asi napsali v novinách. Pletli si mě s ním poměrně často. Jednou jsi se mnou šel po Hviezdoslavově náměstí a proti nám šel nějaký chlápek, a když nás míjel, tak zašepstal, ale abychom to slyšeli: „Svině,“ ty ses ještě za ním otočil a křiknul jsi: „Co jsi říkal?“ Ale on zrychlil krok a zmizel v podchodu. Tak jsem se chtěl Pikulíkové zeptat, jestli si mě s tím Lasicou náhodou neplete, když se na mě tak usmívá, protože někomu se ten Lasica možná líbil a svině byl třeba pro jiné. Minulý týden jsem byl na procházce a čekal jsem, že Pikulíková bude vysedávat v parku na lavičce. A opravdu tam seděla a zase se na mě mile usmívala. Nevím, jestli si mě s někým nepletete, řekl jsem, a přisedl jsem si. Ona se usmívala dál a z tašky vytáhla nějaké letáky. Ukázalo se, že je jeho-vistka a že mě chce zagitovat k nim do holportu. Toho Lasicu vůbec neznala, nevěděla, kdo to je, ale když jsem jí vysvětlil, o koho jde, zeptala se, jestli nemám jeho adresu. Řekl jsem,

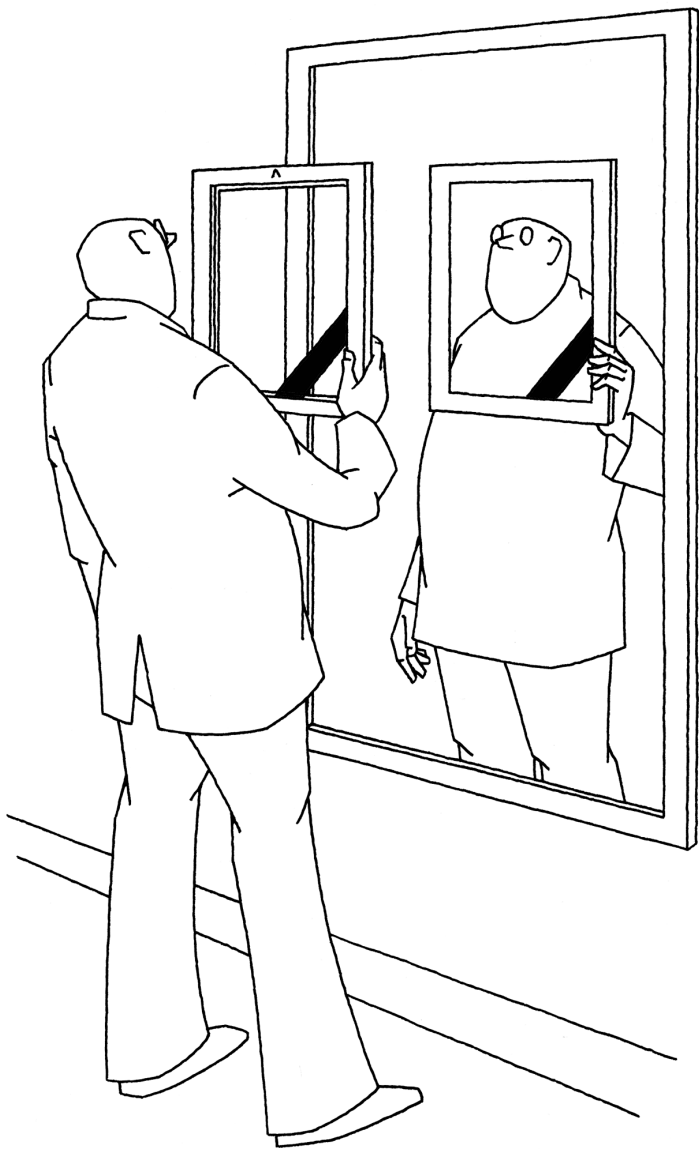
že jsem o něm už dlouhé roky neslyšel, a ona se usmívala dál a lákala mě na nějakou přednášku o konci světa. Když jsem se zeptal, kdy bude ten konec, odpověděla, že to ještě není jisté, ale že přednáška bude osmnáctého. Chtěl jsem si z ní začít dělat legraci, ale usmívala se tak neodbytně, že jsem řekl, že osmnáctého možná přijdu, když mi do toho nic nepříjde. Na druhý den jsem měl přede dveřmi další materiály a včera na mě u vchodu Pikulíková čekala ještě se dvěma mladými děvčaty. Všechny se usmívaly a daly mi nějaké magnetofonové pásky a jedno cédéčko. To je mi na prd, protože nemám ani magnetofon, ani přehrávač CD, ale vzal jsem si to, protože byly velmi milé a skutečně se pěkně usmívaly. Emile, řeknu ti, na co jsem přišel. Že když se na člověka usmívají, tak naletí na leccos. Když jsem přišel domů, zapnul jsem si telku a tam měl tiskovku nějaký chlapík, který se taky furt usmíval, ale nebyl to jehovista, byl to podvodník, to se dalo zjistit za půl minuty. A ta tiskovka trvala asi dvě hodiny, takže za tu dobu na to museli přijít i ti, co mají delší vedení. Víš, jak to myslím. To by se teda Pikulíkové nemohlo stát, při tom jejím úsměvu bys jí uvěřil i ty. Jediné, co bylo podezřelé, že ani ona, ani ta děvčata ode mě nechtěly ani halíř. To je prozradilo, protože dneska ti nikdo nedá nic zadarmo. Emile, končím a uvidíme, jak to dopadne osmnáctého.

Měj se,

Miro

SERVUS EMILE,

osmnáctého jsem šel na tu přednášku o konci světa, přednášel asi čtyřicetiletý chlápek a podobně jako Pikulíková se taky pořád usmíval, takže jsem měl pocit, že se na konec světa máme těšit, protože on podle toho, co říkal, se ho už nemůže dočkat, a byl dost zklamaný, že ještě není definitivně stanovené datum toho konce, ale nezadržitelně se to blíží, a máme být připravení, aby nás to nezaskočilo. Já teda nevím, jak bych se měl připravit na konec světa, jestli bych si měl zabalit anebo jestli bych měl někomu něco odkázat, ale proč, když konec světa platí pro všechny, takže všichni jsme na tom stejně, nikdo nezůstane mimo. Po té přednášce jsem za ním šel a zeptal se ho, jak to tedy bude. Dlouho se na mě díval a potom povídá, abych neprovokoval. Tak jsem se vrátil do starobince, teda do hospice, a vykašlal jsem se na celou záležitost, protože my ve starobinci, teda v hospici, se dřív nebo později i tak dočkáme a nemusíme kvůli tomu chodit na všelijaké přednášky. Například Katriňák, ten komunist, umřel minulý týden, spáchal sebevraždu. Teda není to úplně jisté. Našli ho v koupelně ve vaně a měl u sebe holicí strojek zastrčený v elektrické zásuvce. Jenomže se zjistilo, že právě to ráno už několik hodin nešla elektrika, byl výpadek proudu v celé čtvrti, takže se vlastně neví, jak to bylo doopravdy. Katriňák asi dostal infarkt, zkrátka už se mu nechtělo žít, děti se na něho vysraly, nechaly ho ve starobinci, teda hospici, i na vánoční svátky, i když je zvykem, že si děti rozeberou i takové, na které jinak celý rok kašlou. Zajímavé je, že v jeho pokoji našli pod polštářem poslední vůli, ale tu napsal

dávno před touhle událostí, protože tam bylo datum. Chtěl, aby mu v krematoriu zahráli na začátek Internacionálu a na konci Blíž k Tobě, Bože můj. Vidíš, Emile, i kování komunisti nakonec zaváhají. Jinak v tom krematoriu jsem byl sám, Katriňákovy děti přišly až den po obřadu a hledaly v jeho pokoji vkladní knížky. Nenašly nic a tak podaly trestní oznámení na neznámého pachatele. Teď bude vyšetřování a já si to odskáču, protože bydlím vedle Katriňáka, takže budu podezřelý. Ale dost o tom. Jsou i veselejší věci. Například, že jsme minule měli přednášku, že máme používat slovenštinu i ve starobinci. Když byla diskuse, zeptal jsem se, proč se teda starobinec přejmenoval na hospic a správce mě zakřikl. Řekl, že to je něco jiného. Přednášející byla šikovná padesátnice, podle všeho učitelka, a velmi ohnivě bránila slovenštinu. Říkala, že například když někam poletíme, nemáme si letenku zabukovat, když můžeme použít slovenský výraz rezervovat. Všichni jsme se rozesmáli. Ne kvůli tomu slovenskému výrazu, ale rozesmála nás představa, že bychom měli někam letět. Nedávno jsem viděl na ulici divadelní plakát, prý hrajou Čekání na Godota nebo tak něco. Nevím teda, kdo je ten Godot, ale čekání ovládám perfektně. Prakticky už nedělám nic jiného.

Ahoj,

Miro

MILÝ EMILE,

konečně jsem zase v našem starobinci dostal možnost pracovat s mým voicebandem. Původně jsem chtěl nacvičit něco při příležitosti Katriňákova pohřbu, ale on byl bohužel v kolektivu tak neoblíbený, že se mi nepodařilo nikoho přesvědčit, abychom něco připravili. Chtěl jsem nastudovat píseň Když mé srdce choré a měl jsem v úmyslu při druhé sloce brumendem podbarvit recitaci Katriňákova životopisu, což jsem chtěl svěřit Pikulíkové. Jenomže Pikulíková o tom nechtěla ani slyšet. Děsilo ji, že Katriňák, kdykoli s ním začala mluvit o svém jehovistickém poslání, na ni zařval, aby mu dala pokoj, že Ježíš byl taky komunista. No nerad bych to dál komentoval, Ježíš komunista možná byl, ale rozhodně nebyl ve straně, protože kdyby byl, určitě by ho vyhodili. Jinak mezi komunistou a členem strany je nebetyčný rozdíl, o tom jsem se přesvědčil. Kdybych měl vyjádřit reálný poměr mezi komunistou a straníkem, tak je to minimálně jedna ku sto tisícům a to jsem ještě dost velký optimista. Já sám jsem v životě potkal jenom jednoho opravdového komunistu. Po čtyřicátém osmém dostal dvacet let, z toho si deset odseděl, a když se vrátil z basy, byl pořád ještě komunista. Katriňák nebyl žádný komunista, on byl jenom nasraný, že komunismus padl a jeho na to předem neupozornili. Ale zpátky k voicebandu. Nacvičili jsme nádherný program pro děti. Oblíbené, hudebně podmalované pohádky, například tu o Červené Čepičce. Když jsem byl malý, říkalo se jí Karkulka. Pikulíková vypráví ten příběh, pod tím běží písnička Kukačko, kdes byla, žes tak dlouho nekukala, to jak

jde ta Karkulka po lese k babičce, a když se blíží k chaloupce, zazní temné brumendo, které dává tušit, že něco není v pořádku. Do toho začne text vlky-plky-vlky-plky, a pak se objeví vlk převlečený za babičku. Vlka hraje Bandy Oláh, hodí se na to svojí fyziognomií a je taky trochu tmavší v obličeji. Někteří říkají, že je částečně romského původu, jiní, že tu barvu má od jater. Ať je to, jak je to, vlka dělá výborně. Nejlepší bylo: Babičko, proč máš tak velké zuby? A Bandy vykřikne: Abysem tě mohla sežrat, Čepičko! Nedokáže se to naučit spisovně, ale vlk může mluvit i nářečím, aspoň já si to myslím, protože kdyby vlk jako záporná postava mluvil spisovně, mohlo by to vadit. V momentě, kdy tohle Bandy zvolá, nastane tma, tady vypneme světlo a sbor zakvílí: “Hory jsou černé, černé děsivě, Čepička mizí v dálavě.” Tato pasáž je recitovaná, protože hudba na to neexistuje, i když jsem se snažil. Potom přijde lesník a tam jsme si vypomohli českou písni Já jsem malý mysliveček. Snad to nebude vadit, pro jistotu jsme to pojali trochu groteskně, jako že si děláme srandu z Čechů. Pozvali nás s tím do dětského domova a skončilo to fiaskem. Ty pubertáci se řehtali už od začátku, pokřikovali na Karkulku, aby ukázala kozy, a když se na ni vlk vrhnul a nastala tma, někdo strašně krknul a zařval: Chceme porno! Byli jsme zoufalí až do chvíle, kdy nás ředitel domova ubezpečil, že takový zážitek jejich chovanci už dlouho neměli, a když budeme mít něco nového, máme se ozvat. No, nevím, Emile, ozvi se radši ty.

Miro

AHOJ EMILE,

víš, kdo mi napsal? Nebudeš tomu věřit. Zkus hádat. Neuhádneš. Karpíšková! Pamatuješ se na ni? Jak to, že si nepamatuješ? Karpíšková s námi chodila na Večerní univerzitu marxismu-leninismu. Doufám, že nechceš zatajovat, že jsme chodili na večerní univerzitu marxleninismu. A dobrovolně! No... dobrovolně... prostě, když nám dali přihlášku, podepsali jsme to. Věděli jsme dobře, že se z toho nestřílí. Zpočátku kontrolovali docházku, když nám přednášel ten Čaniga z krajského výboru. Ten si na to potrpěl, protože to měl sám pořádně nahnuté. Po osmašedesátém na prověrkách, když se ho ptali, jestli souhlasí se vstupem spřízněných vojsk, nebo jak se tomu říkalo, prý řekl, že nesouhlasí a že měl v padesátém třetím vlízt radši do hovna než do strany. To byl tenkrát velký průser a byl by zle dopad, kdyby neměl dělnický původ. Jeho táta byl totiž kotelníkem u jednoho podnikatele a po osmačtyřicátém tomu podnikateli firmičku zabrali, přiřadili ji do Stavokombinátu a jeho táta se tam stal ředitelem. V šedesátém osmém už byl tatík v důchodu, ale po vstupu se zapojil do normalizace a maloval na ploty ty nápisy jako „Pravicáci pryč ze strany“ a podobně. Takže toho Čanigu ze strany nevyhodili, jenom ho vyškrtili, a mohl za trest přednášet na večerní univerzitě marxismu. Takový tlustý, brejlatý, furt se potil a furt se ohlížel, jako kdyby si myslel, že ho někdo sleduje. A možná ho sledovali, takže si na docházku potrpěl a vykřikoval, že kdo bude chybět, musí donést omluvenku. Ty ses tehdy zeptal, pamatuješ, jestli od rodičů, a to toho Čanigu strašně naštvalo a začal

sopitit a tehdy tě zachránila Karpíšková, protože vstala a řekla hlasitě: Soudruhu přednášející (řekla přednášející, protože Čaniga neměl žádný titul, přece jsme mu kvůli tomu říkali Induš, jako inženýr lidských duší), tak ta Karpíšková povídá: Soudruhu přednášející, Emil to tak nemyslel, jeho rodiče ještě žijí a aktivně se zapojují do činnosti klubu důchodců a rádi by vás pozvali na přednášku o vykořisťování a nadhodnotě. Čaniga to obměkčilo a dal ti pokoj. Potom jsme se dlouho třásli, aby na tu přednášku snad nechtěl jít, protože Karpíšková si to celý vymyslela. Byla to prima holka. Proto jsem si s ní taky tenkrát tak trochu začal, myslím, že byla rozvedená, já byl svobodný a párkrát jsme spolu někam zašli, tehdy ještě hráli v nočních podnicích muzikanti, třeba v Jalta baru hrál Midleríni, pamatuješ? Takový vysoký, tenký, hrál na klavír ještě před tím, než přišli ostatní muzikanti z kapely, preludoval a při tom komunikoval s přicházejícími hosty: Dobrý večer, pane doktore, rukulíbám, milostivá paní. Zkrátka stará škola. Na úvod pokaždé zahrál směs z Lehárových operet a uvedl to jako výběr z budovatelských písní Františka Lehára. Tam jsme s Karpíškovou prožili pár pěkných chviliek. Teď mi napsala, že konečně zjistila moji adresu, a že, teď se Emile podrž, máme spolu čtyřicetiletou dceru, která se jmenuje Mirka, což má být jako důkaz, že je moje. No nevím. Byl to pro mě šok. Vždyť jsme tenkrát spolu byli jenom asi tak třikrát, vždycky po té večerní škole marxismu-leninismu. A když přestali přísně kontrolovat docházku, tak se tam Karpíšková už neobjevila. Říkalo se, že emigrovala. A teď tohle. Po víc než čtyřiceti letech! Do hajzlu i s těma Rusákama, člověk byl tehdy celý rozhozený z toho jejich vstupu, takže se mohlo stát, že jsem si nedával pozor, vždyť to nebyly lehké časy a bylo přece třeba tak nějak držet spolu. Ale s tímhle jsem nepočítal. Emile, co mám dělat? Karpíšková mi to jen oznámila, nic ode mě nechce, ale

já jsem z toho hotový. Poslala mi taky fotku té Mirky. Mám pocit, že se trochu podobá tobě. Takže Emile, jestli v tom máš prsty, přiznej se. O nic už nejde, ale stejně.

Čau,

Miro

MILÝ EMILE,

promiň, jestli jsem se tě dotknul, když jsem v minulém dopise vyjádřil podezření, že Mirka by mohla být tvoje dcera. Ale uvědom si můj šok, když jsem se dozvěděl od její matky, že otcem jsem já. V takové situaci člověk hledá nějakou záchranu, jak se říká, topící se i stěbla chytá, a já jsem se opravdu cítil jako topící. Hlavně jsem nedovedl pochopit, proč naše společná známá přišla s celou tou věcí až teď, proč mlčela celých čtyřicet let. Když jsem se jí na to v dopise zeptal (napsala totiž zpáteční adresu, což mě pořádně vystrašilo), odepsala, že se nechtěla na mě vázat, protože jsem byl nespolehlivý nejenom lidsky, ale i politicky. Že se dalo předpokládat, že každou chvíli přijdu o místo a že mi nepomůže ani večerní škola marxleninismu. To mě trochu urazilo, přece jsem byl ve straně, a i když jsem se do stranického života zvláště aktivně nezapojoval, byl jsem tam, platil příspěvky a to se nedá oddiskutovat. To bylo tehdy po šedesátém osmém. Po osmdesátém devátém by se mi bývaly pochybnosti o mé politické spolehlivosti zase hodily, protože hned v prosinci jsem vrátil stranickou knížku a svědectví paní K. by mě bylo bývalo očistilo v očích nového establišmentu. Slovo establišment píšu tak, jak se to čte, nevím přesně, jak se to píše. Paní K. mi kromě toho napsala, že si tehdy našla přiměřenou partii, dobře situovaného, politicky spolehlivého soudruha, který uvěřil, když mu po třítydenní známosti oznámila, že je ve druhém měsíci a že je to jeho. Po osmdesátém devátém se dal na podnikání, šlo mu to docela dobře, ale na neštěstí se zapletl s ukrajinskou mafí, o všechno přišel, taky o dům, na který

měl hypotéku, takže naše společná známá se na něho vykašlala, rozvedla se s ním a teď se soudí o majetek nabytý během manželství. Myslím si, že by se spíš měli soudit o majetek, o který během manželství přišli, ale nechci radit. Trochu jsem se vylekal, jestli se paní K. nechce pověsit na mě, když je teď sama, ale když jsem jí napsal, že žiju ve starobinci (slovo hospic jsem pro jistotu nepoužil), už se mi neozvala. Takže máme pokoj. Já i ty. Nechtěl jsem tě do toho zatahovat, ale to víš, kdyby šlo do tuhého, znáš to, topící se... Emile, teď od tebe potřebuju radu, naprosto nezištně, znáš mě přece, ne? Vedu tady ve starobinci ten hudební kroužek, nebo jak se to dá nazvat, a přišel za mnou správce, jestli bych nebyl ochotný něco nacvičit v rámci předvolební kampaně. Když jsem se ho zeptal, pro jakou stranu, podivně se na mě podíval a řekl: Vy jste spad z měsíce? Kdo vám zvedne důchod? Tvářil jsem se, že to vím, ale nevěděl jsem to. Víš, že do politiky jsem se nikdy aktivně nemíchal, a přiznám se, skutečně nevím, kdo by nám tak mohl zvednout důchod nějak podstatněji, i když slíbovat to můžou všichni. Mezi námi, člověk by ani nevěděl, co s těmi penězi. Co potřebuju, to mám, nekouřím, nepiju, nikam nejezdím, a kromě toho kdyby se zmedializovalo, že nám zvýšili penze, mohla by přiklusat paní K. s tou svojí nebo „naší“ Mirkou a měl bych po chlebě. Jak vidíš, Emile, život je pořád jedno velký dobrodružství.

Tvůj Miro

MILÝ EMILE,

píšu ti z nemocnice. Představ si, co se stalo. Ráno jsem si šel koupit noviny do trafiky, co je blízko u našeho starobince. Kupuju noviny každý den, je to takový zvyk, pročíst si denní tisk ještě před snídaní. Možná to není ani tak zvyk jako zlozvyk. V podstatě jsem se z novin nikdy nic podstatného nedozvěděl. Kdysi tam nepsali o tom, o čem měli psát, pořád tam byly jenom všelijaké údaje, jak naše hospodářství roste a jak jsme na tom čím dál líp a jak je strana neomylná, ale na druhé straně si dokáže přiznat chyby, což zase svědčí o její neomylnosti, a všelijaké takové kraviny. Vždyť víš, kdysi jsme dokonce měli v práci takzvané desetiminutovky a jeden z nás pokaždé musel ostatní upozorňovat prostřednictvím tisku, co je nového ve světě, a řeknu ti, že nikdy nebylo tolik nového, aby to vydrželo na deset minut. Ale bylo nám líto vrátit se dřív k práci, tak jsem dostal takový nápad, víš, že jsem měl vždycky vztah k hudbě, že si ráno při desetiminutovce taky zazpíváme. Napřed jsme si nacvičili Píseň práce, ta se dá perfektně zpívat v trojhlas, má pěknou melodii a text taky není k zahození: Ó zazni písni vznešená..., je to taková trochu hymnická záležitost, a tu jsme potom během desetiminutovky zazpívali i několikrát, takže jsme desetiminutovku přetáhli třeba o půl hodiny, ale nikdo nám nemohl nic vyčítat, protože když se šéf zeptal, co tam tak dlouho děláme, vždycky jsem odpověděl, že zpíváme Píseň práce, aby nám potom šla práce lépe od ruky, a on byl zticha, neřekl ani ťuk. Později jsme rozšířili repertoár o Hej, slnko vychodí, ale to jsme pak vyřadili, když se odhalily Stalinovy zločiny, protože tam je,

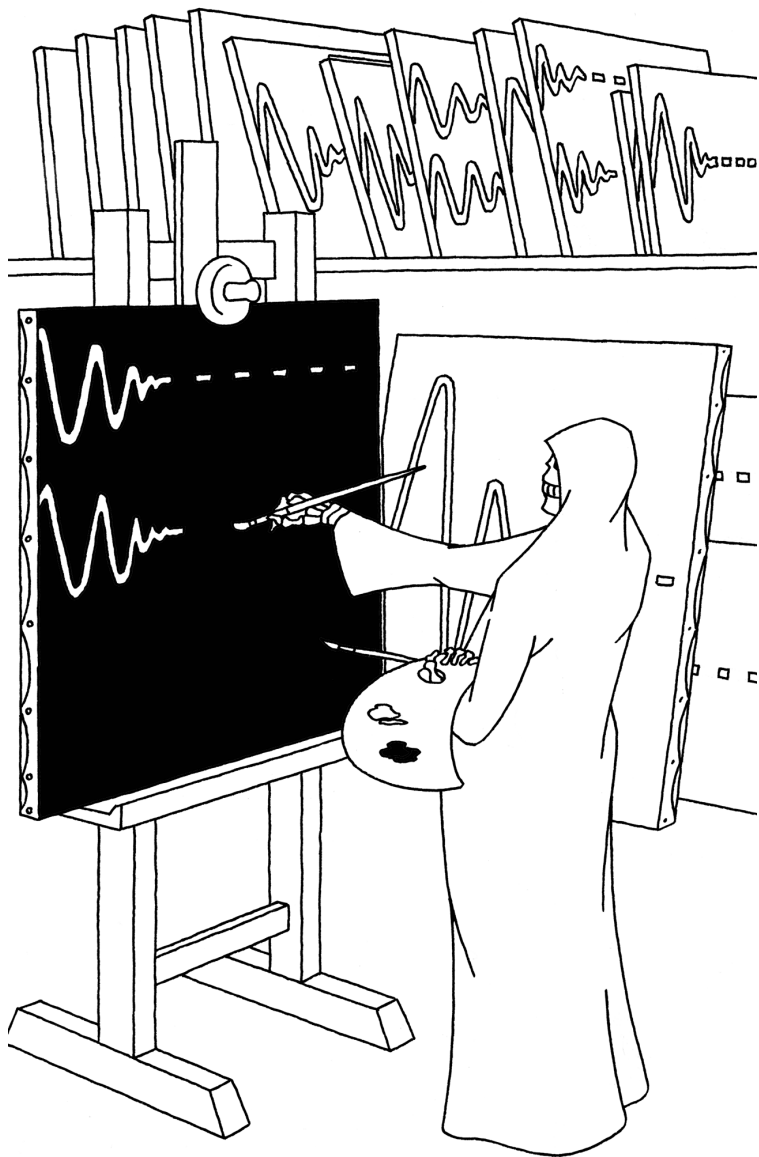
že slunce vychází pod praporem Stalina, a Stalina pak nebylo možné nikým v textu nahradit. Tak jsme namísto toho navícili Kdybych byla ptáčkem. Jinak s tím Stalinem to byla dost velká sranda, hdyž umřel, vedoucí závodní jídelny tak plakala, že ji museli odvézt do nemocnice. Nemohla přestat a potom z toho pláče začala škytat, až jí museli dát nějakou injekci. Na druhý den se vrátila do práce a pár dní na to umřel Gottwald a ona se bála plakat, přestože se jí chtělo, ale bála se tý škytavky. Mezi námi, to byla pořádná sranda ta škytavka, úplně znehodnotila ty smuteční chvíle. Jožo Majling tehdy pravil, že doufá, že za pár dní neumře Široký, protože ta vedoucí závodky by se uškytala k smrti. Vždyť se pamatuješ, Stalin, Gottwald, Široký, nech nám žijú na věky! To heslo nějak nevyšlo, ale co naděláš. Ale trochu jsem si zavzpomínal, promiň. Takže, šel jsem si koupit denní tisk, mimochodem dnes je to zajímavější čtení než dřív, každý den se dočteš, kdo co ukradl, a proč ho nemůžou zavřít. Většinou neporušil zákon. Senzační zákony, to je fakt. Ale k věci. Koupil jsem si noviny a najednou jsem ztratil vědomí. S novinami to nemělo nic společného, nic na omdlení tam nebylo. V nemocnici to nejdřív vypadalo na infarkt, ale potom jeden starý zkušený doktor zjistil, že jsou to zaražené větry. Doktorům se ulevilo, ale mně moc ne. Nevím, proč se zaražené větry považují za něco menšího než infarkt, sestřičky se mi dokonce smály. Takže tady teď ležím na pozorování a každé ráno při vizitě se mě primář ptá: Tak co, větry jdou? A já odpovídám: Jdou, pane doktore. A on řekne: Ale daleko nedošly, otevřte si okno! A to se opakuje každý ráno. Ale jinak je to tu fajn, až na stravu.

Ahoj,

Tvůj Miro

SERVUS EMILE,

ještě pořád jsem v nemocnici, protože se to nějak zkomplikovalo. Nevím přesně co, lékaři se tváří tajemně, ale upřímně řečeno, je mi v podstatě fuk, jestli budu tady anebo v starobinci, protože strava je na nic tady jako tam. Tedy, zas tak úplně jedno mi to není. Jednak mám v starobinci ještě nějaké plány s tím voicebandem, a když ležíš v nemocnici, jako bys přece jen byl o kousek blíž smrti, a já, to je vlastně neuvěřitelné, já bych tu rád ještě něco prožil. Vlastně čím jsi starší, tím víc bys chtěl žít, i když v podstatě nemáš žádné speciální důvody. A co je nejhorší, čas běží jak splašený. Říká se, že když jsi starý a nemáš co dělat a nikdo tě nepotřebuje, že se čas zastavil. Prdy makový. Čas běží o moc rychleji než dřív. Když jsem byl ještě kluk a jezdil v létě k babičce na vesnici, tak ty dva měsíce prázdnin, to byla epocha, to bylo období, celá éra, skutečně nevím, jak to mám líp nazvat, zkrátka ty dva měsíce trvaly z dnešního pohledu asi rok. A potom září, zase do školy, a tam to šlo ještě pomaleji. Táhlo se to jako nudle z nosu, ne a ne se dočkat vánočních prázdnin. Naštěstí byly občas uhelné a chřipkové prázdniny, ty jsme si užili. V životě jsem nebyl tak zdravý jak o těch chřipkových prázdninách, vlastně jsme byli všichni zdraví, celá třída, takže dodnes nevím, kvůli komu ty chřipkové prázdniny vlastně byly. Ale byla to paráda, hráli jsme si na ulici, nevím, jestli se pamatuješ na čutec, to byl vlastně takovej fotbal, kterej mohli hrát i čtyři. Něco jako nohejbal, ale bez sítě. Hráli jsme to před naším domem, tehdy to šlo, auto se tam objevilo jenom sem tam. Často, když jsem neměl co dělat a byl jsem

doma za trest, protože jsem něco provedl, a otec si nejdřív odpásal řemen, zmlátil mě, a musel jsem na balkoně klečet v koutě a potom jsem měl takzvané domácí vězení, díval jsem se z okna na ulici a zapisoval si auta, která projížděla kolem. Někdy, když byl provoz hustší, jsem si zapsal za hodinu i čtyři. Většinou tatrovky. Čas plynul pomalu, nikam nespěchal, měl zkrátka dost času. A když mi bylo jedenáct, uvědomil jsem si, že do školy jsem začal chodit před pěti lety a zdálo se mi to strašně dávno, jako by uplynulo století, a zároveň jsem byl pyšný na to, že už jsem tak starý, že můžu říct, že něco jsem zažil před pěti lety. Potom, nevím přesně kdy, se to začalo zrychlovat a dospělo to až do stadia, jak řekl jeden doktor tady v nemocnici, starší člověk, ale pořád ještě pracuje, řekl, když jsem si mu stěžoval, jak to utíká: Ano, Vánoce jsou čím dál častěji. Přesně tohle jsem měl na mysli, ale já tak neumím vyjádřit, přece jenom ti doktoři, to je jiná kategorie. I když péče (o stravě jsem se už zmínil) tady za moc nestojí. Prý nemají na péči o pacienty lidi. V podstatě by bylo výhodnější, kdyby neměli tolik pacientů, ale nevím, jak by se to dalo zařídit. Emile, přijď mě navštívit, a kdybys přišel, nenos kompoty, ale hajzlpapír a normální příbor, protože tady mají jen takové ty umělohmotné. Končím s pozdravem, který jsem slyšel v jednom starém českém filmu – Buď zdrav! Možná se to podaří i mně.

Tvůj Miro

MILÝ EMILE,

konečně jsem z nemocnice doma. Nic mi nenašli. Ale nejsem si ani jistý, že vůbec něco hledali, protože jsem tam jen tak polehával, měřili mi teplotu ráno i večer, a potom mě z ničeho nic poslali domů. V podstatě jsem rád. Ve starobinci je to přece jenom lepší než v nemocnici. Tady i tam čekáš, vždyť víš na co, ale v nemocnici k tomu máš tak nějak blíž. Měl jsem dost času na vzpomínání. A tak jsem si chtěl zavzpomínat, jak jsme byli v padesátém osmém spolu v Budapešti a představ si, ani za svět jsem si nemohl vzpomenout, jak jsme tam jeli. Jestli vlakem nebo autobusem anebo lodí, protože lodí to z Bratislavy taky šlo. Ale lodí jsme nejeli, to bych přece jenom nemohl zapomenout, plavba lodí byl můj sen a nejvíc jsem snil o tom, jak pluju do Ameriky a jak už vidím Sochu svobody. Takže už vím. Do Budapešti jsme jeli autobusem, asi si vzpomeneš, Ferovi Matějkovi spadl na hlavu kufr, dost velký a těžký, protože autobus kdovíproč zničehonic zabrzdil. Všichni jsme mu s tím kufrem pomáhali, aby ho zase dostal tam, kde byly kufry, teda nahoru nad sedadlo, a když jsme tam ten kufr dostali, tak za chvíli autobus zase zabrzdil, a kufr znova spadl Ferovi na hlavu. Všichni jsme se lekli a Milka Forgáčová se Fera zeptala, jak mu je, a on jí odpověděl, že se mu vrátila paměť. On byl vždycky velký srandista. Mimochodem, vzpomínáš si, ten kufr byl těžký proto, že v něm měl asi pět převodových řetězů na motorku. Slyšel, že v Maďarsku to letí a že by je mohl dobře prodat. Už nevím, jestli se mu to podařilo, ale vím, že zpátky vezl asi třicet dámských mohérových čepic, což byl

tehdy poslední výkřik módy. Ty čepice se daly koupit na Váci Utca, vzpomínáš, byly tam takové malé obchůdky, a pro nás šok, patřily soukromníkům. Fero Matějka, jehož rodiče měli v Hlohovci pekárnu a po Únoru o ni přišli, byl úplně hotový, jako bez duše se potloukal po té Váci Utca a pořád doko-la si šeptal: Proč oni ano a my ne... Jara Potančoka, jehož otec seděl v Ilavě za protistátní činnost, to nakonec naštvalo a povídá: Proto oni ano, protože v padesátém šestém věšeli komunisty. Řekl mu to dost potichu, jen tak polohlasně, aby to neslyšela Rajtárová, která byla vedoucí zájezdu, a zaručila se za Potančoka, aby mohl do Budapešti s námi, i když jeho otce pustili na amnestii jen pár měsíců předtím. Nevím, jestli měl Potančok pravdu, každopádně v Budapešti jsme se tehdy cítili jako na západě, alespoň jsme si to mysleli, protože na západě nikdo z nás nebyl. V kinech americký filmy, v knihkupectvích knihy, o kterých jsme jen slyšeli, v kabaretech si dělali srandu z režimu, bylo to neuvěřitelné. Já maďarsky neumím, ale Béla Nagy mi to všechno překládal, on mě taky zavedl do jednoho nočního podniku, kde byl striptýz, a na to nikdy nezapomenu. Šli jsme tam tajně, aby se to Rajtárová nedozvěděla, a bylo to úžasné. Nejdřív všelijací kouzelníci a akrobati, a potom přivázali dost lehce oblečenou dívčinu řetězy ke sloupu a začali ji bičem postupně svlékat. Nějaký Turek švihl bičem a jí spadla například podprsenka. Byli jsme u vytržení a říkali jsme si, že jestli tohle je výsledek kontrarevoluce, tak to rozhodně stálo za to. Vzpomínky. Jen ty nám zůstanou. A někdy ani ty ne.

Tvůj Miro

SERVUS EMILE,

v nemocnici jsem ležel víc než tři týdny, a jak už víš, nic mi nezjistili. Představ si, že po tom všem, po těch prohlídkách, rentgenech, gastrokopiích a kolonoskopiích (konečně vím, co to je), mi předepsali anopyrin, prý pro jistotu. Takže se dá říct, že jsem zdravý jako buk. Mimochodem, nikdy jsem nepřišel na to, proč se říká zdravý jako buk nebo Slovák jako řípa. Vždyť by bylo hezčí, kdybys byl zdravý jako řípa a Slovák jako buk. Nemluvě o tom, že úplně perfektní by bylo, kdybys mohl být Slovák jako ropa, to by znamenalo, že máme tolik ropy jako teď řepy. Emile, řeknu ti zajímavý postřeh, ale možná sis už toho všiml. Teď je po ulicích plno bilbordů – nevím, jak se to píše, ale vím, jak se to vyslovuje – vyslovuje se to tak, jak to píšu. A na těch bilbordech teď před volbami slibují politické strany, co všechno udělají, když je budeš volit. Sranda je, že všechny strany slibují skoro to samý. Lepší život, prosperitu, práci a hlavně, že zlikvidují korupci. Takže kdybys volil kteroukoli stranu, tak se ti to všechno splní. Je to těžké rozhodování. Kdyby například některá strana napsala, že budou krást o sto šest, tak hned víš – tu stranu volit nebudu. Jenže oni nám to dělají těžké a píšou na ty tabule jen takový věci, se kterými musíš souhlasit. A ještě tam daj svoje fotky a všichni vypadaj moc dobře. Takové hezké lidi normálně ani nepotkáš, ty asi chovají na nějaké farmě a potom je vypustí do politiky. Rád bych věděl, čím je živí, to musejí mít kromě nějaké té speciální stravy taky potravinové doplňky, teď je toho hodně, vidíš to v reklamách, ale tihle krasavci z bilbordů musejí dostávat ještě

nějakou mimořádnou výživu, k jaké se my nedostaneme, jinak bychom všichni vypadali taky tak okrasně. Včera při snídani v našem hospici jsem seděl vedle nějakého Labudy, ten se v jednom kuse vytahuje, že je příbuzný s tím slavným hercem, a když se ho zeptáš, jestli se s ním často vidí, tak řekne, že jsou jenom vzdálení příbuzní, takže jen zřídka. Nevěřím mu ani slovo. A toho Labudy, tedy toho našeho, jsem se zeptal, koho jako bude volit, a on se ohradil, že to je jeho věc a co je mi do toho a že on se stejně rozhodne až za plentou. Tak jsem mu řekl, že jestli se chce opravdu rozhodovat až za plentou, bude tam tak dlouho, že ho odtamtud budou muset vyvést. Vždyť těch stran je tolik, co já vím, možná i dvacet, a těch lidí na kandidátkách stovky, takže to bude těžké rozhodování. Ale možná že Labuda, ten náš, jenom blafuje, dobře ví, komu dá hlas, ale nechce to prozradit. Nevím, proč se s tím tak patlá. Já bych klidně řekl, koho budu volit, kdyby se mě zeptal. Ale nezeptal se. Mimochodem, měli jsme schůzi obyvatel našeho hospicu a tam jistý Fekiač navrhl, abychom volili akklamativně, ale protože nikdo nevěděl, co to znamená, svůj návrh stáhl. Emile, už se neulívej a přijď se na mě podívat, dostaneš rajský. Mrázková jich pár vypěstovala na předzahrádce.

Čau,

Miro

EMILE,

co děláš? Já nic. A nic nevydělávám. Žiju z důchodu a to není bůhví co, ale nestěžuju si. Konec konců – komu? Těch necelých 400 eur měsíčně postupně narůstá, protože je valorizace. Když jsem s penzí začínal, bylo to 200, teda v přepočtu, protože tehdy to bylo ještě v korunách. Takže teď je to dvakrát tolik. Neboli – životní úroveň důchodců narostla za deset roků o sto procent. To se asi zblázním radostí. Kdyby jsem si ještě pár roků požil, za deset let budu brát 800 měsíčně a za dvacet let 1600 a za třicet let... ale nechme toho, zatím zkrátka žiju. V poslední době jsem se dal do čtení, mám v tom dost velké resty, jak víš, na čtení nebylo moc času a jako mladí jsme měli jiné starosti a potom nás zase zavalily všelijaké povinnosti a funkce, já jsem se stal nejdřív velitelem dobrovolného požárnického sboru, protože to nikdo jiný nechtěl dělat, a potom i zástupcem velitele Lidových milicí, protože tam zas chtěli všichni dělat velitele a nikdo zástupce. Jako hasiči (tehdy se říkalo požárníci) jsme měli docela pěkný uniformy i helmy, ještě nebyly tak moderní jako dneska, ale i tak to bylo dost frajerské. Jenom škoda, že bylo málo požárů, takže jsme se nestihli moc předvíst, a jeden hasičský (předtím požárnický) den za rok, to bylo málo. V rámci toho dne jsme předváděli všelijaká cvičení, rozvinování hadic a podobně a nakonec jsme chtěli předvíst hašení kdysi a dnes. To kdysi, to měla být taková sranda, starý předpotopní hasičský vůz tažený koňmi, staré přílby a k tomu devianské kroje, protože byly legrační s těmi širokými kalhotami a holými pupky. Měli jsme ukázat, jak se hasilo před sto lety. Fero Čaniga